

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izbija vsak četrtek in velja v poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrť leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin, na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Zveza vinarjev.

V nedeljo, dne 18. aprila, dopoldne, se je zbrala v dvorani Jugoslovanske strokovne zveze veliko število zaupnikov-vinarjev iz mariborskega okrožja. Zbrali so se, da si ustanovijo „Zvezo vinarjev.“ — Shod je otvoril g. Krajnc. Za predsednika shoda je bil izvoljen Jožef Gornik iz Strihoveca, za I. podpredsednika A. Emeršič iz Vurberga; za II. podpredsednika J. Ferline od Sv. Jakoba, za zapisničarja pa Ivan Sirk iz Svečine. Govorili so: predsednik Gornik, Krajnc, poslanec Vesenjaj, Repina iz Krčevine, Geč iz Vurberga, Zebot, Krepek, Knuplež iz St. Petra in Karba iz Studencev. Za mariborsko okrožje se je ustanovila Zveza vinarjev, ki pod okriljem Jugoslovanske strokovne zveze ustanavlja po župnijah samostojne skupine. Za vsako župnijo so se določili zaupniki, ki bodo vzeli organizacijo v roke. Glavni odbor „Zveze vinarjev“ se je tako-le sestavil: Knuplež Jožef (St. Peter), predsednik; Pešl Ivan (St. Il. I. podpredsednik; Ferline Jurij (St. Jakob), II. podpredsednik; Koren Franc, tajnik; odborniki: Lednik Franc, Repina Andrej, Ribič J., Geč Franc, Kotovšek Ivan, Kožuh Alojzij, Pen Simon, Svare Jožef, Sirk Ivan, Gornik Jožef, Krambergar Andrej, Emeršič Andrej, Breg Ivan, Rebernik Jožef, Zarnec Vinco, Skerget Henrik, Kristl Franc in Kurnik Janez.

Zborovanje je trajalo od 9. do 11. ure opoldne. Vinarji sami so z vso odločnostjo povdarjali, da ne marajo brezverske in hujskajoče socialdemokratske organizacije, ki ima edini namen, da sedaj pred volitvami lovi na deželi kaline-volilce. Rdeči brezverski agitatorji od takozvane „Kmetiško-delavske zveze“ hočejo vinarje speljati na kriva pota in zanesti smrtno sovrašтво med kmete in vinarje. Na shodu se je resno razpravljalo pred vsem o tem, kako pomagati vinarjem, kjer se jim godi slabo, do boljšega položaja. Tozadnji sklepi se predložijo deželni in osrednji vladi. Poslanec Vesenjaj pa jih bo izročil našim poslancem. Po zelo zanimivi in živahni razpravi so se sprejele naslednje resolucije:

1. Dosedanji vinarški red je sad liberalnega naziranja in ne odgovarja potrebam vinarjev. Tre-

ba ga je temeljito preosnovati. Zato zahtevamo nov vinarški red, ki naj zajame našemu poštenemu delu tudi pošteno plačilo in omogoči nam in našim družinam vsaj skromno življenje. Zahtevamo tudi, da vinarji po svojih pravih izvoljenih zastopnikih sodelujejo pri izdelovanju novega vinarškega reda.

2. Vinarji zahtevamo splošno, obvezno zavarovanje za starost, onemoglost, za slučaj bolezni in elementarnih nezgod.

3. Trenutno zahtevamo vinarji pomoč v prehrani, obleki in obuvi. Posebno obleka in obutev je nujno potrebna, ker je pri svojem težkem delu izredno mnogo porabimo.

4. Vzrok druginje, ki vlada sedaj pri nas, vinarji ne vidimo samo v splošnem pomanjkanju blaga kot posledica svetovne vojske, ampak tudi v kopicenju pri verižnikih in trgovcih. Zato zahtevamo ostrejšo kontrolo nad trgovci in uničenje verižništva, ki je največji vzrok druginje.

5. Vinarji soglašajo in pozdravljajo sklepe S. L. S. v zadevi agrarne reforme in povdarjajo, da je treba tudi velike vinograde razdeliti in sicer med one, ki jih bodo s svojo družino sami obdelovali. V prvi vrsti pa se naj ozira agrarna reforma na vinarške invalide, vdove in sirote.

6. Posestnike izven države naj se prisili, da izpolnijo svoje obveznosti do vinarjev.

7. Dnina bodi z ozirom na sedanjo neznosno druginjo sorazmerno takšna, kakor je bila pred vojno.

8. Vinarji mariborskega okrožja odločno protestiramo proti hujskanju socijalnih demokratov med vinarji, ki hočejo napraviti razdor med kmeti in vinarji. Mi vinarji zahtevamo svojo pravico do zadnje pičice, pa pri tem hočemo živeti v krščanski vzajemnosti in slogi s kmeti, ki nam dajo našo pravico. Krščansko misleči vinarji odklanjamo socialdemokratsko organizacijo, ki ni nič drugega, nego lov na volilce pred volitvami.

Zahteve koroškega ljudstva.

Resolucije, sprejete na kmetškem in delavskem zborovanju v Črni na Koroškem dne 11. aprila 1920.

200 kmetov in delavcev, zbranih na strokovnem zborovanju dne 11. aprila v Črni pri Prevaljah zahajeva:

1. Vlada naj zastavi vse svoje moči, da se neha ali vsaj omili in omeji neznosna druginja, pod katero ječijo naši kmetje v tukajšnjih goratih krajih in naše delavstvo pri svinčenem rudniku, posebno kar se tiče živeža in obleke.

2. Vlada naj pospeši volitve in odločno zahtevamo, da dobijo volilno pravico tudi ženske, ki so posebno v vojni morale same obdelovati polje. Zato jim tudi sedaj gredo pravice.

3. Vsi zbrani zahtevamo, da se za odmero dohodninskega davka opusti za sedanji čas krivična podlaga 1600 K, temveč naj se zanj vzame za temeljni svota 12.000 K, ki odgovarja nekoliko sedanjim razmeram.

4. Vlada naj pospeši razdelitev veleposestev, ker zlasti v našem okraju pridejo v poštev posestva grofov Thurnov in Bleiberger Bergwerk.

5. Možiška dolina ima mnogo gozdov in tudi živinoreje je razvita. Toda izvoz je zelo težaven. Zato zahtevamo, da se vlada zavzame z vsemi razpoložljivimi sredstvi in pripomočki, da se v najkrajšem času zgradi po celi dolini električna železnica, ki se naj zveže s sosedno Savinjsko dolino, preko Ljubna, Gornjegrada in Kamnika z Ljubljano.

Posvetovanje o pospeševanju živinoreje v Sloveniji.

Dne 23. marca t. l. se je pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani vršilo posvetovanje o pospeševanju živinoreje v Sloveniji. Navzoči so bili zastopniki tega poverjeništvu, Kmetijske družbe, Vnočevalnice za živino, glavnega poverjeništvu za agrarno reformo, živinozdravnikov, živinorejskih strokovnjakov in živinorejcev iz cele Slovenije, vsa skupaj okoli 50 udeležencev.

Na dnevnem redu so bile sledeče točke: 1. Priskrba potrebnih plemenjakov. 2. Licencovanje bikov. 3. Sposobnost tujih pasem za naše razmere. 4. Razdelitev Slovenije v pasemške okoliše. 4. Živinske raz-

stave. 5. Sredstva za zboljšanje vzreje. 6. Plemenski selci. 7. Zboljšanje dosedanjih užitkov. 8. Živinorejske organizacije (bikorejske in živinorejske zadruge). Posvetovanje je vodil poverjenik za kmetijstvo g. Jakob Jan. Po izbrnem referatu živinorejskega nadzornika in živahni debati udeležencev se je doseglo zedinjenje na sledeče smernice:

1. Potrebnih plemenjakov (biki, merjasec, ovni) naj se nakupujejo načelno v deželi saci od najboljših živinorejcev, ki redijo res dobičkasno živino. Živinorejsko nadzorništvo naj v sporazumu s Kmetijsko družbo, s pomočjo svojih inštruktorjev in sodelo-

vanjem živinozdravnikov skuša organizirati po redovanje pri nabavi plemenjakov. Da bomo lažje dobili dobre domače plemenjake, se bodo začela ustanovljati „rejska središča“. Naslov rejsko središče dobijo pod getovimi pogoji dobri živinorejci, katerih erede so zjednačene in se odkujejo po gospodarski lepoti (dobra mlečnost, ravnost itd.). Te črde se bodo skušale spopolniti s priskrbo dobrih krav iz okolice in se jim bodo dodajali najboljši biki. Rejska središča se pa morajo zavezati, da bodo odrejale vse sposobne bičke in jih ponudila državi za pospeševalno akcijo v nakup in da bodo odvišne telice prodajale le v oni plemenski okolici, kateremu pripada središče. Za dobavo merjasečkov naj se na podoben način pozivijo ali po potrebi na novo ustanovijo svinjska vzrejalnica in zainteresirajo priznani svinjerejci za vzrejo merjasečkov. Dobrih plemenskih ovnov dobimo lahko v zadostni množini iz Solčave in Jezerškega, nekaj čistokrvnih petelinov sulmodolske pasme pa je iz Murskega polja.

Za nakup čistokrvnih bikov se bodj v slučaju dokazane potrebe iz državnih sredstev potoma Kmetijske družbe dovoljevale subvencije do ene tretjine nakupne cene. Če prošlec vloži predpisani vadji in se z zaveznim pismom zaveže, da bo bika rabil dve leti za plemo. Razventega se bodo ob priliki licencovanja delile dobrim oskrbovalcem bikov nagrade kot nekaj letni vzdrževalni prispevek, ki se bodo stopnjevali po starosti in dobroti plemenjaka. Namen teh nagrad bo ohraniti dobre plemenjake, ki se glede ko. istnih lastnosti odkujejo z močno individualno potenco pri podedovanju čim dalj časa za plemo.

Za nakup dobrih plemenskih merjasečkov se določa subvencija v znesku polovične nakupne cene, če se prošlec zaveže držati merjaseca dve leti v plemensko svrhu za javno uporabo. Isto velja za ovne. Za razširjenje in utrjenje priznane salmodolske perutnine potom čistokrvnih petelinov se namerava razdeliti v priznanih kurjerejskih okoliših nekaj petelinov.

2. Licencovanje bikov se naj izvede v pomladnem roku, najpozneje do konca majnika na podstavi starih deželnih zakonov za bivše kronovlase, vendar pa vpeljajo za vse okraje nasledna skupna določila.

a) Ob priliki licencovanja se bo vršilo premo- vanje bikov in se bodo delile nagrade za dobre biki; morebitna dokazila o gospodarski dobroti bika kakor izvleček iz rodovnika zapisnik poskusne molže bikove matere naj bikorejci prinesejo seboj.

b) Pokritje potnih stroškov za licencovalno komisijo se uravna za vse okraje na enoten način (živinozdravnik in zastopnik živinorejcev za okrajno glavarstvo iz državnega fonda).

c) Najpotrebnejše tiskovine (seznam in pregled plemenskih bikov) se za vse okraje zjednačijo.

d) Ob priliki licencovanja naj se vrši poučno predavanje o dosedanjem uspehu in ciljih živinoreje v okraju.

Ostale potrebne označbe naj sledijo potem, ko stopi v veljavo enoten živinorejski zakon za celo državo; zakona ni prehitovati z naredbami.

Sprožila se je misel, da bi se naj bi ob priliki licencovanja tuberkulizirali; zadovni predlog se sprejme za prihodnost. Nekateri udeleženci zahtevajo poostitve dosedanjih določil v tem smislu, da je vsak bikorejec prisiljen prignati vsako leto vse biki in bičke k pregledovanju in da se nesposobni in vsled tega nelicencovani plemenjaki morajo brezpogojno skopiti. Poverjeništvu pa upa, da bodo bikorejci iz lastne prevdarnosti radevolje sledili nasvetu in vabilu licencovalne komisije, ki bo skušala s primer- nim poukom in smotreno razdelitvijo nagrad pojasnjevalno vplivati. Drugo leto nam bo pa novi zakon podobna določila itak prinesel.

Zajedno z licencovanjem plemenskih bikov se bo vršilo letos pregledovanje bičkov od šestega meseca naprej in se bodo za lepe bičke delile vzrejevalne nagrade, pod pogojem, da jih bo posestnik redil za plemo ali pa ponudil v nakup državi v plemenske svrhe.

3. V Sloveniji imamo 4 glavne pasme in sicer: belo marijadvorsko, pšenično, oziroma sivkasto pomursko-muriško, rdečo cikasto pinčavsko in rumenocikasto (lisasto) simendolsko pasmo.